

เรื่อง พระซุ้มกอ พิมพ์ใหญ่ กรุฤๅษี

รายละเอียด

พระเครื่องสกุลกำแพงเพชร ปรากฏหลักฐานชัดเจนจากการพบจารึกบนแผ่นลานเงินในกรุพระเครื่องวัดพระบรมธาตุ เมืองนครชุม ในพระราชนิพนธ์ เรื่อง เสด็จประพาสกำแพงเพชร ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ซึ่งเขียนเมื่อ พ.ศ.๒๔๔๙ ได้กล่าวถึงจารึกบนแผ่นลานทอง อันมีข้อความเกี่ยวกับการขุดพบพระต่างๆ ตามกรุต่างๆ หลักฐานชิ้นสำคัญ อันเกี่ยวกับเมืองกำแพงเพชร ได้แก่ ศิลาจารึกนครชุม ที่กล่าวถึงการสร้างเมือง โดยพระมหาธรรมราชาลิไท ประมาณ พ.ศ.๑๒๗๙ จากหลักฐานการศึกษา เทียบเคียงทั้งหลายมีข้อสันนิษฐาน ที่น่าเชื่อถือได้โดยสรุปว่า พระซุ้มกอกำแพงเพชรนั้น สร้างโดยพระมหาธรรมราชาลิไท เมื่อครั้งดำรงพระยศผู้ครองเมืองซางงราว ในฐานะเมืองหน้าด่านสำคัญของอาณาจักรสุโขทัย ก่อนที่จะทรงได้รับการสถาปนาเป็นกษัตริย์องค์ที่ ๕ แห่งราชวงศ์สุโขทัยและปลุกเสกโดยพระฤๅษี ดังนั้นอายุการสร้างของพระซุ้มกอกำแพงเพชรจนถึงปัจจุบันจึงมีประมาณ ๗๐๐-๘๐๐ ปี สถานที่ขุดค้นพบบริเวณฝั่งตะวันตกของลำแม่น้ำปิง จ.กำแพงเพชร เป็นบริเวณทุ่งกว้างที่มีชื่อว่า “ลานทุ่งเศรษฐี” หรือโบราณเรียกว่า “เมืองนครชุมเก่า” บริเวณลานทุ่งเศรษฐีอันกว้างใหญ่นี้ ปรากฏซากโบราณสถานอยู่มากมาย เป็นชื่อวัดนับสิบกว่าวัดด้วยกัน พระซุ้มกอ พิมพ์ใหญ่ พิมพ์มีกนก ขุดพบที่กรุวัดมหาธาตุ กรุวัดพิบูล หรือหนองพิบูล กรุฤๅษี กรุตาพุ่ม กรุนาดาคำ กรุลานดอกไม้ กรุวัดหนองลังกา และเจดีย์กลางทุ่งพระกำแพงซุ้มกอ เป็นปางสมาธิที่งดงามอันดับ ๑ ของพระนั่งทุ่งเศรษฐี โดยเฉพาะพิมพ์ใหญ่ มีพุทธลักษณะเหมือนพระพุทธรูปยุคเชียงแสนผสมสุโขทัย องค์พระอวบอ้วน พระอุระผึ่งแลดูเด่นสง่างาม การขัดสมาธิงดงามแบบสุโขทัย เอกลักษณะของซุ้มประภามณฑล ที่ครอบเศียรองค์พระ เป็นซุ้มโค้งงอเหมือน ก ไก่ เลยเรียกติดปากมาตั้งแต่โบราณว่า “พระซุ้มกอ” ทั้งนี้มีการแบ่งพิมพ์พระเป็นมีกนกและไม่มีกนก มีทั้งพิมพ์ใหญ่ พิมพ์กลาง พิมพ์ขนมเปียะ หลากหลายสีขึ้นอยู่กับกาเผา เนื้อผ้าเป็นดินกำแพงเพชรมีว่านดอกมะขามปรากฏอยู่ ซุ้มเป็นตัว ก ไก่ เป็นที่มาของชื่อพระ เมื่อ พ.ศ.๒๓๙๒ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) แห่งวัดระฆังฯ ซึ่งขึ้นมายเยี่ยมญาติที่เมืองกำแพงเพชร ก็ได้อ่านศิลาจารึกอักษรไทยโบราณ ที่วัดเสด็จ ฝั่งเมืองกำแพงเพชรมีอยู่ในจารึกได้กล่าวถึงพิธีการสร้างพระ อุปเทห์การอาราธนาพระ รวมถึงพุทธานูปาอย่างมหัศจรรย์พระกำแพงซุ้มกอ เป็นพระพุทธรูปนั้นไม่ต้องพูดถึง ไม่ว่าจะเป็นพิมพ์ไหนก็ตาม หรือจะเป็นเนื้อดินเนื้อว่าน ตลอดจนเนื้อชิน พุทธคุณเหมือนกันหมด แล้วแต่ว่าท่านจะหาพิมพ์ไหนมาได้ พุทธคุณครบเครื่องไม่ว่าเรื่องเมตตามหานิยม แคล้วคลาด ตลอดจนเรื่องโชคลาภ จนมีคำพูดที่พูดติดปากกันมาแต่โบราณกาลว่า “มีกูแล้วไม่จน” ประกอบกับพระกำแพงซุ้มกอ ถูกจัดอยู่หนึ่งในห้าของชุดเบญจภาคี ความต้องการของนักนิยมพระเครื่องจึงมีความต้องการสูงเพราะทุกคนต้องการแต่พระกำแพงซุ้มกอทั้งนั้น ราคาเช่าหาจึงแพงมาก และหาได้ยากมากด้วยสำหรับภาพพระองค์ครุฉบับนี้เป็น “พระซุ้มกอ พิมพ์ใหญ่ลายกนก กรุวัดพิบูล” ของนักธุรกิจผู้ไม่ประสงค์

ออกนาม “พระขุ่มกอ พิมพีใหญ่ลายกนก ” เป็นพิมพ์ที่พบเห็นแพร่หลาย เป็นพระปางสมาธิ บนฐานบัว มีขุ่มลายกนกครอบองค์พระ เป็นพระดินเผา ผสมวานและเกสรดอกไม้ ตามผิวจะมีจุดแดงๆ เรียกว่า แร่ดอกมะขาม ซึ่งเป็นวัตถุธาตุตระกูลเหล็กไหล จุดดำเรียกรวัก จับกระจายเป็นหย่อมๆ

ภาพ โดย

: https://arit.kpru.ac.th/ap/local/?nu=pages&page_id=20&code_db=DB0003&code_type=P001

คำสำคัญ : พระเครื่อง

ที่มา : สมาคมกีฬาจังหวัดกำแพงเพชร. (2549). พระกรุเมืองกำแพง มรดกประวัติศาสตร์กำแพงเพชร.

กำแพงเพชร: สมาคมกีฬาจังหวัดกำแพงเพชร.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-03

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=182&code_db=610005&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology